

Datum

2025-01-20

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2024-13711

Yttrande

Till

Stadskontoret

registrera.stk@malmo.se

**Remiss angående beslut KSAU §503 Plan för arbetet
mot afrofobi och antisvart rasism (STK-2022-1456)
STK-2022-1456**

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden delar uppfattningen om behovet av ett strategiskt arbete gällande afrofobi och antisvart rasism samt ambitionerna i föreslagna plan. Förskolenämnden anser också att arbetet ryms inom förskolans grunduppdrag så som det är formulerat i nationella styrdokument, då förskolans uppdrag innefattar att arbeta mot rasism och alla diskrimineringsgrunder integrerat, samt inom den styrning som finns i Malmö stads värdegrund och policy för mänskliga rättigheter. Förskolenämnden anser emellertid att ytterligare styrning i form av en plan gällande afrofobi och antisvart rasism riskerar att ta fokus från och begränsa förutsättningarna av det samlade arbete som sker i befintliga processer kopplade till området samt även kan leda till ökat behov av administration i form av stöd vid implementering och uppföljning.

Yttrande

Förskolenämndens utgångspunkter för yttrandet

Utbildningen i förskolan har ett tydligt framskrivet krav på att utformas i enlighet med mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar. Att arbeta mot olika former av rasism är att arbeta för mänskliga rättigheter och allas lika värde. Uppdraget att motverka rasism är tydligt inskrivet i styrande nationella styrdokument för förskola. Att följa upp och utveckla utbildningen utifrån den nationella styrningen i skollag och läroplan är enligt skollagen rektors och huvudmans ansvar inom ramen för systematiskt kvalitetsarbete (4 kap. skollagen).

Förutom ovan nämnda styrning ger Malmö stads Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet en vägledning i arbetet med att säkerställa de mänskliga rättigheterna på lokal nivå i Malmö stad.

Malmö stads värdegrund beskriver ett förhållningssätt mellan alla Malmö stads medarbetare som förväntas genomsyra hur alla arbetar och förhåller sig till barn, kollegor, malmöbor och andra vi möter i vårt arbete. Detta innebär att medarbetare i förskoleförvaltningen ska ha kännedom om, och i sin tjänsteutövning efterleva de demokratiska värderingar som samhället vilar på, diskrimineringsgrunderna och den rådande värdegrund som ska genomsyra utbildningen i förskolan.

Inom ramen för förvaltningens systematiska kvalitetsarbete följer nämnden och förvaltningen upp grunduppdraget enligt skollag, läroplan och andra styrande författningar. Det är också inom denna process som eventuella brister identifieras och åtgärder vidtas. Förvaltningen bedriver ett målinriktat arbete för att förbygga risker och förhindra diskriminering och kränkande behandling samt främja likabehandling. Varje förskola tar årligen inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet fram en plan mot diskriminering och kränkande behandling. I planen ska förskolan göra en kartläggning av verksamheten och utifrån den dra slutsatser om vilka risker det finns för diskriminering och kränkande behandling och hur förskolan ska arbeta för att förebygga dessa.

Förvaltningen har framtagna rutiner och riktlinjer kopplade till det uttalade ansvaret att skyndsamt anmäla, utreda och vidta skäliga åtgärder i arbetet för att motverka diskriminering och kränkande behandling samt främja likabehandling. Vid misstanke om att ett barn blivit utsatt för en kränkning samt trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i skollag och diskrimineringslag arbetar förvaltningen för att skyndsamt anmäla, utreda och vidta skäliga åtgärder för att förhindra att det sker igen. Det pågår ett löpande systematiskt arbete på området med syfte att förbättra.

Förvaltningen följer upp och sammanställer årligen ärenden kring diskriminering och kränkande behandling, som ett stöd i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. En rapport för perioden 2014 – 2023 har redovisats för nämnd i syfte att ge huvudmannen en övergripande bild av de ärenden som rapporteras och hanteras av de kommunala förskolorna i Malmö stad. Vidare pågår ett arbete för att utveckla och förbättra det åtgärdande arbetet med kränkingsanmälningar genom en process för mer ändamålsenlig digital ärendehantering.

Inom förvaltningen pågår ett ständigt utvecklingsarbete på övergripande nivå som handlar om att höja kvaliteten och öka likvärdigheten på kommunens förskolor. Tillgången till medarbetare med formell kompetens i förskolan men även rektors förutsättningar att i samarbete med det nära ledningsstödet och tillsammans med alla medarbetare ta helhetsansvar för realiserandet av läroplansuppdraget, är avgörande för utvecklingen av verksamhetens kvalitet. Det senaste året har särskild vikt lagts vid att utveckla arbetssätt och samarbetsformer som bättre kan möta behoven i förskolorna.

Med utgångspunkt i den senaste kunskapen om förskolornas förutsättningar fattade förskolenämnden i januari 2024 beslut om prioriterade områden i det övergripande arbetet. Här betonades huvudmannens arbete för att stärka verksamhetens kompetensförsörjning och förutsättningarna för rektor och det nära ledningsstödet som helt avgörande för kvaliteten i verksamheten. En formell och hög kompetens hos förskolornas medarbetare, en fördelning av kompetens som möter behoven i barngrupperna och god ledningsförmåga är avgörande förutsättningar för att förskolans grunduppdrag ska kunna uppnås och att insatser ska få önskad effekt. Om inte tillgången till denna kompetens finns på kommunens förskolor får heller inte styrning avsedd effekt.

Förskoleförvaltningen har, sedan dess tillkomst 2013, löpande genomfört kompetensutvecklingsinsatser kopplade till läroplansområdena *Förskolans värdegrund* och uppdrag samt *Normer och värden* liksom arbetet mot diskriminering och kränkande behandling enligt skollagen. Ett praktisknära stöd erbjuds även verksamheterna genom specialistkompetens i form av utvecklingspedagoger, specialpedagoger och psykologer.

Förvaltningen har även möjlighet att använda utbildningsförvaltningarnas gemensamma stödresurs Pedagogisk inspiration (PI) vid behov. PI Malmö omvärldsbevakar aktuell skolforskning och samverkar bland annat med högskolor och universitet. PI Malmö stödjer, stimulerar och initierar till praktisknära forskning och utveckling inom förskola, skola, gymnasium och vuxenutbildning i Malmö stad med utgångspunkt i de olika verksamheternas behov. Ett uppdragsområde för PI är att särskilt stödja kunskapsutveckling kopplad till läroplansområdet normer och värden.

Förskolenämndens synpunkter

Förskolenämnden anser att arbetet mot all form av rasism och diskriminering är viktigt och instämmer i att det finns behov av insatser på området. Vidare ställer sig nämnden bakom de ambitioner och målsättningar som uttrycks i arbetet med mänskliga rättigheter. Dock anser nämnden att detta område ryms inom förskolans grunduppdrag så som det är formulerat i nationella styrdokument, då förskolans uppdrag innefattar att arbeta mot rasism och alla diskrimineringsgrunder integrerat, samt inom den styrning som finns i Malmö stads värdegrund och policy för mänskliga rättigheter. Förskolenämnden vill understryka att uppföljningen av förskolornas arbete inom området görs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet samt inom uppföljningar av det systematiska arbetsmiljöarbetet liksom av aktiva åtgärder. Det bör därmed inte ställas krav på parallella processer för detta

Förskolenämnden vill även lyfta regeringens nyligen beslutade *Handlingsplan mot rasism och hatbrott* ([Handlingsplan mot rasism och hatbrott - Regeringen.se](#)). Den nationella handlingsplanen är främst tänkt att skapa en struktur för det nationella arbetet mot rasism och hatbrott och bidra till arbetet på lokal och regional nivå, bland annat genom

att skapa förutsättningar för att kunskap och verktyg som tas fram når ut och kan användas inom kommunala och regionala verksamheter. Denna nationella handlingsplan har ett heltäckande perspektiv som omfattar alla former av rasism samtidigt som ett särskilt fokus läggs på vissa olika former av rasism: antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Handlingsplanen är tänkt att ta ett helhetsgrepp om arbetet inom området och samtidigt synliggöra olika former av rasism och de särskilda utmaningar, behov och åtgärder som kopplas till dem samt understödja en samlad och tydlig styrning på området med fokus på måluppfyllelse. Den nationella handlingsplanen lägger därmed grunden för att det riktade arbetet mot olika former av rasism ska fortsätta med samlad kraft. Mot bakgrund av detta menar förskolenämnden att det är en fördel om stadens arbete inom området följer strukturen för det nationella arbetet mot rasism och hatbrott. Förskolenämnden vill påtala att eventuell lokal styrning genom planer bör motsvara den nationella strukturen i syfte att stödja berörda nämnders arbete med frågorna i sin helhet, snarare än separata frågor/parallella styrdokument.

Tidigare i år tog Malmö stad fram *Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism*.

Föreliggande förslag *Plan för arbetet mot afrofobi och antisvart rasism* är den andra planen inom området som tagits fram under 2024. En stor utmaning med en specifik plan riktad mot endast en avgränsad grupp utsatthet inom området är att det kan medföra att det kommer behövas utarbetas fler handlingsplaner för att fånga upp olika gruppers utsatthet samt för att möjliggöra att följa strukturen av det ovan nämnda nationella arbetet mot rasism och hatbrott.

Trots ovanstående synpunkter anser förskolenämnden att det är positivt att förslag på *Plan mot afrofobi och antisvart rasism* följer samma struktur som den redan antagna *Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism*, det vill säga att Malmö stads policy för mänskliga rättigheter ligger till grund för planen och att det utifrån den skrivs fram strategiska arbetsområden som ska ses som delar av en helhet samt att arbetet med planen kan integreras i den ordinarie verksamhetens arbete. Det är också positivt att det i förslaget finns en samstämmighet kring att båda planerna lyfter fram ett intersektionellt perspektiv i arbetet.

Förskolenämnden bedömer att utifrån det arbete som bedrivs utifrån de nationella styrdokumenterna och annan kommunal styrning genomförs redan mycket av det som efterfrågas i planen. Förskolenämnden vill även understryka att uppföljningen av förskolornas arbete inom området görs bäst inom ramen av det systematiska kvalitetsarbetet och att det inte bör ställas krav på flerparallella processer för detta.

Därmed anser förskolenämnden att ytterligare styrning i form av en plan gällande afrofobi och antisvart rasism riskerar att ta fokus från och begränsa förutsättningarna

för det samlade arbete som sker i befintliga processer kopplade till området. Vidare anser förskolenämnden att den flerparallella styrningen ytterligare en plan genererar kan bidra till ökad administration, vilket riskerar att ta resurser från det samlade arbete som sker inom området.

Förskolenämnden anser att det inte finns behov av en plan utifrån det arbete som redan bedrivs på förskolorna utifrån rådande författningar.

Ordförande	Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare	Ida Alm